

Rådet for
Den Europæiske Union

Bruxelles, den 11. juli 2023
(OR. en)

11132/1/23
REV 1

ECOFIN 658
UEM 192
SOC 484
EMPL 335
COMPET 679
ENV 758
EDUC 271
RECH 303
ENER 394
JAI 904
GENDER 135
ANTIDISCRIM 129
JEUN 173
SAN 410

NOTE

fra:	Generalsekretariatet for Rådet
til:	De Faste Repræsentanters Komité/Rådet
Tidl. dok. nr.:	11132/23
Komm. dok. nr.:	COM(2023) 603 final
Vedr.:	RÅDETS HENSTILLING om Tjekkiets nationale reformprogram for 2023 og med Rådets udtalelse om Tjekkiets konvergensprogram for 2023

Hermed følger til delegationerne ovennævnte udkast til Rådets henstilling som drøftet af Rådet og Det Europæiske Råd på grundlag af Kommissionens henstilling COM(2023) 603 final.

RÅDETS HENSTILLING

af ...

om Tjekkiets nationale reformprogram for 2023 og med Rådets udtalelse om Tjekkiets konvergensprogram for 2023

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 121, stk. 2, og artikel 148, stk. 4,

som henviser til Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 af 7. juli 1997 om styrkelse af overvågningen af budgetstillinger samt overvågning og samordning af økonomiske politikker¹, særlig artikel 9, stk. 2,

som henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1176/2011 af 16. november 2011 om forebyggelse og korrektion af makroøkonomiske ubalancer², særlig artikel 6, stk. 1,

som henviser til henstilling fra Europa-Kommissionen,

som henviser til beslutninger fra Europa-Parlamentet,

som henviser til konklusioner fra Det Europæiske Råd,

som henviser til udtalelse fra Beskæftigelsesudvalget,

som henviser til udtalelse fra Det Økonomiske og Finansielle Udvalg,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Social Beskyttelse,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Økonomisk Politik, og

¹ EFT L 209 af 2.8.1997, s. 1.

² EUT L 306 af 23.11.2011, s. 25.

som tager følgende i betragtning:

- (1) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241³, der oprettede genopretnings- og resiliensfaciliteten ("faciliteten"), trådte i kraft den 19. februar 2021. Faciliteten yder finansiel støtte til medlemsstaterne til gennemførelsen af reformer og investeringer og bidrager således med en finanspolitisk impuls finansieret af Unionen. I overensstemmelse med prioriteterne for det europæiske semester bidrager faciliteten til den økonomiske og inklusive genopretning og til gennemførelsen af bæredygtige og vækstfremmende reformer og investeringer, navnlig reformer og investeringer, der skal fremme den grønne og den digitale omstilling og gøre medlemsstaternes økonomier mere modstandsdygtige. Den bidrager også til at styrke de offentlige finanser og sætte skub i vækst og jobskabelse på mellemlang og lang sigt samt til at forbedre den territoriale samhørighed i Unionen og støtte den fortsatte gennemførelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder. Det maksimale finansielle bidrag for hver medlemsstat inden for rammerne af faciliteten blev i overensstemmelse med artikel 11, stk. 2, i forordning (EU) 2021/241 ajourført den 30. juni 2022.

³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 af 12. februar 2021 om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten (EUT L 57 af 18.2.2021, s. 17).

- (2) Den 22. november 2022 vedtog Kommissionen den årlige undersøgelse af bæredygtig vækst 2023, som markerede starten på det europæiske semester 2023 for samordning af de økonomiske politikker. Det Europæiske Råd godkendte den 23. marts 2023 prioriteterne i den årlige undersøgelse af bæredygtig vækst 2023, som er centreret omkring de fire dimensioner af konkurrencedygtig bæredygtighed. Den 22. november 2022 vedtog Kommissionen på grundlag af forordning (EU) nr. 1176/2011 ligeledes rapporten om varslingsmekanismen 2023, hvori Tjekkiet blev udpeget som en af de medlemsstater, som kan være påvirket eller kan være i risiko for at blive påvirket af ubalancer, og for hvilke der skulle gennemføres en dybdegående undersøgelse. Kommissionen vedtog også en henstilling med henblik på Rådets henstilling om den økonomiske politik i euroområdet og et forslag til den fælles rapport om beskæftigelsen 2023, der analyserer gennemførelsen af retningslinjerne for beskæftigelsen og principperne for den europæiske søjle for sociale rettigheder. Rådet vedtog henstillingen om den økonomiske politik i euroområdet⁴ den 16. maj 2023 og den fælles rapport om beskæftigelsen den 13. marts 2023.
- (3) Selv om Unionens økonomier udviser bemærkelsesværdig modstandsdygtighed, har den geopolitiske kontekst fortsat en negativ indvirkning. Unionen står last og brast med Ukraine og har i sin økonomiske og socialpolitiske dagsorden fokus på dels at mindske de negative konsekvenser af energichok for både sårbare husholdninger og virksomheder på kort sigt, dels at fortsætte bestræbelserne på at gennemføre den grønne og den digitale omstilling, støtte bæredygtig og inklusiv vækst, sikre makroøkonomisk stabilitet og øge modstandsdygtigheden på mellemlang sigt. Der fokuseres i høj grad også på at øge Unionens konkurrenceevne og produktivitet.

⁴ Rådets henstilling af 16. maj 2023 om den økonomiske politik i euroområdet (EUT C 180 af 23.5.2023, s. 1).

- (4) Den 1. februar 2023 offentliggjorde Kommissionen en meddelelse med titlen "En industriplan for den grønne pagt til den CO₂-neutrale tidsalder" ("industriplanen for den grønne pagt"). Målet med industriplanen for den grønne pagt er at øge konkurrenceevnen for Unionens nettonulindustri og støtte den hurtige omstilling til klimaneutralitet. Planen supplerer den igangværende indsats under den europæiske grønne pagt og REPowerEU. Den har også til formål at skabe et gunstigere miljø for at øge Unionens produktionskapacitet inden for de nettonulteknologier og -produkter, der er nødvendige for at nå Unionens ambitiøse klimamål, og at sikre adgang til relevante kritiske råstoffer, herunder ved diversificering af forsyninger, korrekt udnyttelse af geologiske ressourcer i medlemsstaterne og maksimering af genanvendelsen af råstoffer. Industriplanen for den grønne pagt er baseret på fire søjler: forudsigelige og forenklede lovgivningsmæssige rammer, hurtigere adgang til finansiering, forbedring af færdigheder og åben handel med henblik på modstandsdygtige forsyningskæder. Den 16. marts 2023 offentliggjorde Kommissionen en yderligere meddelelse med titlen "EU's konkurrenceevne på lang sigt efter 2030", der er bygget op omkring ni gensidigt forstærkende indsatsområder og målet om at arbejde hen imod en væksthæmmende lovgivningsramme. I meddelelsen opstilles politiske prioriteter, der har til formål aktivt at sikre strukturelle forbedringer, målrettede investeringer og lovgivningsmæssige foranstaltninger med henblik på Unionens og medlemsstaternes konkurrenceevne på lang sigt. Nedenstående henstillinger hjælper med at opfylde disse prioriteter.
- (5) I 2023 fortsætter det europæiske semester for samordning af de økonomiske politikker med at udvikle sig i overensstemmelse med gennemførelsen af faciliteten. At gennemføre genopretnings- og resiliensplanerne fuldt ud er fortsat et vigtigt element i opfyldelsen af de politiske prioriteter under det europæiske semester, eftersom planerne indeholder foranstaltninger til at håndtere alle eller en betydelig del af de relevante landespecifikke henstillinger, der er blevet udstedt i de senere år. De landespecifikke henstillinger fra 2019, 2020 og 2022 er fortsat yderst relevante for genopretnings- og resiliensplaner, der er blevet revideret, ajourført eller ændret i henhold til artikel 14, 18 og 21 i forordning (EU) 2021/241.

- (6) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/435⁵ ("REPowerEU-forordningen"), der blev vedtaget den 27. februar 2023, tager sigte på en hurtig udfasning af Unionens afhængighed af import af russiske fossile brændstoffer. Dette vil bidrage til energisikkerhed og diversificering af Unionens energiforsyning og samtidig øge udbredelsen af vedvarende energi, energilagringsskapaciteten og energieffektiviteten. REPowerEU-forordningen giver medlemsstaterne mulighed for at tilføje et nyt REPowerEU-kapitel til deres nationale genopretnings- og resiliensplaner for at finansiere vigtige reformer og investeringer, der vil bidrage til at nå REPowerEU-målene. Disse reformer og investeringer vil også bidrage til at øge konkurrenceevnen for Unionens nettonulindustri som skitseret i industriplanen for den grønne pagt og til at imødekomme de energirelaterede landespecifikke henstillinger, der blev udstedt til medlemsstaterne i 2022, og som måtte blive udstedt i 2023. Med REPowerEU-forordningen indføres der en ny kategori af ikketilbagebetalingspligtig finansiel støtte, der stilles til rådighed for medlemsstaterne til finansiering af nye energirelaterede reformer og investeringer inden for rammerne af deres genopretnings- og resiliensplaner.

⁵ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/435 af 27. februar 2023 om ændring af forordning (EU) 2021/241 for så vidt angår kapitler om REPowerEU i genopretnings- og resiliensplaner og om ændring af forordning (EU) nr. 1303/2013, (EU) 2021/1060 og (EU) 2021/1755 og direktiv 2003/87/EF (EUT L 63 af 28.2.2023, s. 1).

- (7) Den 8. marts 2023 vedtog Kommissionen en meddelelse om finanspolitiske retningslinjer for 2024 ("meddelelsen af 8. marts 2023"). Den har til formål at støtte udarbejdelsen af medlemsstaternes stabilitets- og konvergensprogrammer og dermed styrke den politiske samordning. Kommissionen mindede om, at stabilitets- og vækstpagtens generelle undtagelsesklausul deaktiveres ved udgangen af 2023. Den opfordrede til i 2023 og 2024 at føre en finanspolitik, der sikrer en holdbar gæld på mellemlang sigt og øger den potentielle vækst på en bæredygtig måde, og opfordrede medlemsstaterne til i deres stabilitets- og konvergensprogrammer for 2023 at redegøre for, hvordan deres finanspolitiske planer vil sikre, at traktatens referenceværdi på 3 % af bruttonationalproduktet (BNP) overholdes, og at gælden nedbringes troværdigt og konstant eller holdes på et forsvarligt niveau på mellemlang sigt. Kommissionen opfordrede også medlemsstaterne til at udfase de nationale finanspolitiske foranstaltninger, der er indført for at beskytte husholdninger og virksomheder mod energiprischokket, begyndende med de mindst målrettede. Den præciserede, at hvis det bliver nødvendigt at forlænge støtteforanstaltninger på grund af et fornyet pres på energipriserne, bør medlemsstaterne i højere grad målrette sådanne foranstaltninger mod sårbare husholdninger og virksomheder. Kommissionen anførte, at de finanspolitiske henstillinger skulle kvantificeres og differentieres. De finanspolitiske henstillinger ville desuden som foreslået i Kommissionens meddelelse af 9. november 2022 om retningslinjer for en reform af rammen for økonomisk styring i EU blive formuleret på grundlag af de primære nettoudgifter. Den henstillede, at alle medlemsstaterne fortsat beskytter nationalt finansierede investeringer og sørger for at anvende midlerne fra faciliteten og andre EU-midler effektivt, navnlig i lyset af målsætningerne for den grønne og den digitale omstilling og om øget modstandsdygtighed. Kommissionen påpegede, at den i overensstemmelse med de gældende regler vil foreslå Rådet i foråret 2024 at indlede underskudsbaserede procedurer i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud på grundlag af endelige data for 2023.

- (8) Den 26. april 2023 fremsatte Kommissionen lovgivningsforslag med henblik på at gennemføre en omfattende reform af reglerne for økonomisk styring i Unionen. Hovedformålet med forslagene er at styrke holdbarheden af den offentlige gæld og fremme bæredygtig og inklusiv vækst i alle medlemsstater gennem reformer og investeringer. I sine forslag sigter Kommissionen mod at øge nationalt ejerskab, forenkle rammen og i højere grad fokusere på den mellemlange bane, i kombination med en stærkere og mere sammenhængende håndhævelse. Ifølge Rådets konklusioner af 14. marts 2023 om retningslinjer for en reform af rammen for økonomisk styring i EU er det hensigten at afslutte lovgivningsarbejdet i 2023.
- (9) Den 1. juni 2021 indgav Tjekkiet sin nationale genopretnings- og resiliensplan til Kommissionen i overensstemmelse med artikel 18, stk. 1, i forordning (EU) 2021/241. Kommissionen har i medfør af artikel 19 i forordning (EU) 2021/241 vurderet genopretnings- og resiliensplanens relevans, effektivitet, virkningsfuldhed og sammenhæng i overensstemmelse med vurderingskriterierne i bilag V til nævnte forordning. Den 8. september 2021 vedtog Rådet en gennemførelsesafgørelse om godkendelse af vurderingen af Tjekiets genopretnings- og resiliensplan⁶. Tilrådighedsstillelsen af trancher er betinget af, at Kommissionen i overensstemmelse med artikel 24, stk. 5, i forordning (EU) 2021/241 har vedtaget en afgørelse om, at Tjekkiet på tilfredsstillende vis har opfyldt de relevante milepæle og mål, der er anført i Rådets gennemførelsesafgørelse. En tilfredsstillende opfyldelse forudsætter, at opfyldelsen af forudgående milepæle og mål ikke er blevet tilbagerullet.

⁶ ST 11047/2021 INIT; ST 11047/2021 ADD 1; ST 11047/2021 ADD 1 COR 1.

- (10) Den 13. april 2023 forelagde Tjekkiet sit nationale reformprogram for 2023 og den 28. april 2023 sit konvergensprogram for 2023 i overensstemmelse med artikel 8, stk. 1, i forordning (EF) nr. 1466/97. For at tage hensyn til de indbyrdes sammenhænge mellem de to programmer er de blevet vurderet sammen. Det nationale reformprogram for 2023 afspejler i overensstemmelse med artikel 27 i forordning (EU) 2021/241 også Tjekkiets halvårslige rapportering om de fremskridt, der er gjort med opfyldelsen af genopretnings- og resiliensplanen.
- (11) Den 24. maj 2023 offentliggjorde Kommissionen landerapporten for Tjekkiet 2023. Heri foretages der en vurdering af Tjekkiets fremskridt med gennemførelsen af de relevante landespecifikke henstillinger, der blev vedtaget af Rådet mellem 2019 og 2022, og der gøres status over Tjekkiets gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen. På grundlag af denne analyse er der i landerapporten udpeget mangler med hensyn til de udfordringer, som enten ikke håndteres eller kun håndteres delvist i genopretnings- og resiliensplanen, ligesom der også afdækkes nye udfordringer. Rapporten indeholder også en vurdering af Tjekkiets fremskridt med gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder og opfyldelsen af Unionens overordnede mål vedrørende beskæftigelse, færdigheder og fattigdomsbekæmpelse samt af fremskridtene med gennemførelsen af De Forenede Nationers verdensmål for bæredygtig udvikling.

- (12) Kommissionen har foretaget en dybdegående undersøgelse for Tjekkiet efter artikel 5 i forordning (EU) nr. 1176/2011 og offentliggjorde resultatet heraf den 24. maj 2023. Kommissionen konkluderede, at Tjekkiet ikke er berørt af makroøkonomiske ubalancer. Sårbarhederne vedrører navnlig priskonkurrenceevnen og boligpriserne, men vil sandsynligvis være begrænsede fremover, da husholdningsgælden er begrænset, og inflationen forventes at falde betydeligt hurtigere end EU-gennemsnittet. Økonomien blev kraftigt påvirket af energiprischokket med en kraftig stigning i inflationen. En slap finanspolitisk kurs siden covid-19-pandemien har også medvirket til at øge inflationen. Selv om det samlede prispres fortsat er højt, forventes priskonkurrenceevnen at blive delvist genoprettet som følge af faldende energipriser, og der er ingen umiddelbare eksterne udfordringer med hensyn til holdbarheden. Inflationen forventes at falde betydeligt hurtigere end EU-gennemsnittet. Hvis inflationen varer ved, kan det imidlertid udgøre en vis risiko for Tjekiets konkurrenceevne. Den seneste tids forværring af betalingsbalancens løbende poster kræver yderligere nøje overvågning. I de seneste år er boligefterspørgslen steget kraftigt som følge af lave renter, høj indkomstvækst og lempede makroprudentielle foranstaltninger, og udbuddet af boliger har ikke holdt trit. Boligpriserne steg kraftigere under pandemien, men begyndte at aftage i midten af 2022 som følge af højere renter og strengere lånebetingelser. Risikoen for en betydelig korrektion af boligpriserne synes imidlertid at være lav, husholdningsgælden er begrænset, og banksektoren er sund. En fortsat begrænset udbudsreaktion på mellemlang sigt vil ikke desto mindre fortsat presse priserne op. Der er behov for en fortsat indsats for at dæmme op for inflationen. En hurtig nedbringelse af inflationen kræver en kraftig opbremsning i væksten i efterspørgslen, hvilket igen kan opnås ved hjælp af en tilstrækkelig stram penge- og finanspolitik.

- (13) Ifølge data valideret af Eurostat faldt Tjekkiet's offentlige underskud fra 5,1 % af BNP i 2021 til 3,6 % i 2022, mens den offentlige gæld steg fra 42,0 % af BNP ved udgangen af 2021 til 44,1 % ved udgangen af 2022. Den 24. maj 2023 udsendte Kommissionen en rapport i medfør af traktatens artikel 126, stk. 3. I rapporten redegøres der for budgetsituationen i Tjekkiet, eftersom landets offentlige underskud i 2022 oversteg traktatens referenceværdi på 3 % af BNP. I rapporten blev det konkluderet, at underskudskriteriet ikke var opfyldt. Kommissionen foreslog i overensstemmelse med sin meddelelse af 8. marts 2023 ikke at indlede nye procedurer i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud i foråret 2023. Kommissionen påpegede efterfølgende, at den vil foreslå Rådet i foråret 2024 at indlede underskudsbaserede procedurer i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud på grundlag af endelige data for 2023. Tjekkiet bør tage hensyn til dette ved gennemførelsen af sit budget for 2023 og ved udarbejdelsen af sit budget for 2024.
- (14) Den offentlige saldo er blevet påvirket af de finanspolitiske foranstaltninger, der er truffet for at afbøde de økonomiske og sociale virkninger af stigningen i energipriserne. I 2022 omfattede sådanne indtægtsreducerende foranstaltninger en reduktion af afgifterne på benzin og diesel, annullering af vejafgiften for virksomheder og en nedsættelse af det bidrag til vedvarende energi, som slutbrugerne betaler, mens finanspolitiske udgiftsførgende foranstaltninger omfattede et éngangsbidrag til energiregningerne ("sparetaksten"), støtte til virksomheder, der er påvirket af høje energipriser, og en éngangsydelse for børn. Kommissionen anslår nettobudgetomkostningerne ved disse foranstaltninger til 0,7 % af BNP i 2022. Den offentlige saldo er også blevet påvirket af budgetomkostningerne ved at yde midlertidig beskyttelse til fordrevne personer fra Ukraine, som anslås til 0,3 % af BNP i 2022. Samtidig faldt de anslåede omkostninger til midlertidige nødforanstaltninger i forbindelse med covid-19-krisen til 0,1 % af BNP i 2022 fra 2,0 % i 2021.
- (15) Den 18. juni 2021 henstillede Rådet, at Tjekkiet i 2022⁷ fastholdt en understøttende finanspolitisk kurs, som omfattede finanseffekten fra faciliteten, og opretholdt nationalt finansierede investeringer.

⁷ Rådets henstilling af 18. juni 2021 med Rådets udtalelse om Tjekkiet's konvergensprogram for 2021 (EUT C 304 af 29.7.2021, s. 10).

- (16) Ifølge Kommissionens skøn var den finanspolitiske kurs⁸ i 2022 stort set neutral med -0,1 % af BNP som henstillet af Rådet. I overensstemmelse med Rådets henstilling fortsatte Tjekkiet med at støtte genopretningen, herunder med investeringer finansieret ved hjælp af faciliteten. Udgifter finansieret med tilskud under faciliteten og andre EU-midler beløb sig til 1,1 % af BNP i 2022 (1,1 % af BNP i 2021). Nationalt finansierede investeringer indebar et neutralt bidrag til finanspolitikken⁹. Samtidig bidrog væksten i nationalt finansierede primære løbende udgifter (ekskl. nye foranstaltninger på indtægtssiden) kontraktivt med 0,3 procentpoint til finanspolitikken. Tjekkiet har derfor i tilstrækkelig grad holdt væksten i nationalt finansierede løbende udgifter under kontrol. Tjekkiet bevarede derfor nationalt finansierede investeringer, som Rådet havde henstillet.
- (17) Det makroøkonomiske scenario, der ligger til grund for budgetfremskrivningerne i konvergensprogrammet for 2023, er i tråd med Kommissionens forårsprognose 2023. Regeringen forventer en realvækst i BNP på 0,1 % i 2023 og 3,0 % i 2024. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 ventes derimod en tilsvarende realvækst i BNP på 0,2 % i 2023 og 2,6 % i 2024.

⁸ Den finanspolitiske kurs bestemmes som ændringen i primære udgifter (ekskl. diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden), idet der ses bort fra kriserelaterede midlertidige nødforanstaltninger i forbindelse med covid-19-krisen, mens udgifter finansieret med ikketilbagebetalingspligtig støtte (tilskud) fra faciliteten og andre EU-midler medtages, i forhold til den potentielle vækst på mellemlang sigt. Yderligere oplysninger findes i tekstboks 1 i de finanspolitiske statistiske tabeller.

⁹ Andre nationalt finansierede investeringsudgifter indebar et ekspansivt bidrag på 0,4 procentpoint af BNP, bl.a. som følge af betalinger til det tjekkiske postvæsen for levering af universelle posttjenester i perioden 2018-2022.

(18) Ifølge konvergensprogrammet for 2023 forventer regeringen, at det offentlige underskud vil falde til 3,5 % af BNP i 2023. Det marginale fald i 2023 afspejler hovedsagelig højere udgifter såsom subsidier i forbindelse med energistøtteforanstaltninger eller højere faste bruttoinvesteringer, som opvejes af lavere vækst i andre udgiftsposter og højere indtægter fra EU-midler. Ifølge konvergensprogrammet for 2023 ventes den offentlige gældskvote at falde fra 44,1 % ved udgangen af 2022 til 43,5 % ved udgangen af 2023. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 forventes der et offentligt underskud på 3,6 % af BNP i 2023. Dette er i overensstemmelse med underskuddet ifølge konvergensprogrammet for 2023. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 vil den offentlige gældskvote være lavere og udgøre 42,9 % ved udgangen af 2023. Forskellen skyldes en højere forventet nominel BNP-vækst.

(19) Den offentlige saldo i 2023 ventes fortsat at blive påvirket af de foranstaltninger, der er truffet for at afbøde de økonomiske og sociale virkninger af stigningen i energipriserne. De består af foranstaltninger, der er forlænget fra 2022 (navnlig: en nedsættelse af det bidrag til vedvarende energi, som slutbrugerne betaler, og af diesellafgifterne), og nye foranstaltninger såsom et loft over el- og gaspriserne og støtte i varmesektoren. Omkostningerne ved disse foranstaltninger opvejes delvis af afgifter på energileverandørers ekstraordinære fortjenester, nemlig en afgift, som elproducenterne betaler af indtægter over et vist prisniveau, og en afgift på uventede gevinster for virksomheder, der er aktive inden for produktion af og handel med elektricitet og gas, udvinding af fossile brændstoffer og petrokemikalier. Når disse indtægter tages i betragtning, forventes nettobudgetomkostningerne ved støtteforanstaltningerne ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 at ligge på 1,3 % af BNP i 2023¹⁰. De fleste foranstaltninger i 2023 synes ikke at være rettet mod de mest sårbare husholdninger eller virksomheder og bevarer ikke fuldt ud prissignalet som middel til at reducere energiefterspørgslen og øge energieffektiviteten. Som følge heraf anslås størrelsen af de målrettede støtteforanstaltninger, der skal tages i betragtning ved vurderingen af efterlevelsen af Rådets henstilling af 12. juli 2022¹¹, i Kommissionens forårsprognose 2023 til 0,1 % af BNP i 2023 (sammenlignet med 0,2 % af BNP i 2022). Budgetomkostningerne ved at yde midlertidig beskyttelse til fordrevne personer fra Ukraine forventes at falde med 0,1 procentpoint af BNP i forhold til 2022.

¹⁰ Dette tal angiver de årlige budgetomkostninger ved sådanne foranstaltninger, inkl. løbende indtægter og udgifter samt, hvis det er relevant, investeringsforanstaltninger.

¹¹ Rådets henstilling af 12. juli 2022 om Tjekkiet's nationale reformprogram for 2022 og med Rådets udtalelse om Tjekkiet's konvergensprogram for 2022 (EUT C 334 af 1.9.2022, s. 19).

- (20) I sin henstilling af 12. juli 2022 henstillede Rådet, at Tjekkiet træffer foranstaltninger med henblik på i 2023 at sikre, at væksten i nationalt finansierede primære løbende udgifter er i overensstemmelse med en overordnet neutral finanspolitisk kurs¹², under hensyntagen til fortsat midlertidig og målrettet støtte til de husholdninger og virksomheder, som er mest sårbare over for stigninger i energipriserne, og til personer på flugt fra Ukraine. Tjekkiet bør være rede til at tilpasse de løbende udgifter til den omskiftelige situation. Det blev også henstillet til Tjekkiet at øge de offentlige investeringer i den grønne og den digitale omstilling og i energisikkerhed under hensyntagen til REPowerEU-initiativet, herunder ved at anvende faciliteten og andre EU-midler.
- (21) Efter en stort set neutral finanspolitisk kurs i 2022 (-0,1 % af BNP) ventes den finanspolitiske kurs i 2023 ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 at blive kontraktiv (+1,4 % af BNP) i en situation med høj inflation. Væksten i nationalt finansierede primære løbende udgifter (ekskl. diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden) ventes i 2023 at indebære et kontraktivt bidrag på 1,2 % af BNP til finanspolitikken. Dette omfatter de reducerede omkostninger til målrettede støtteforanstaltninger for de husholdninger og virksomheder, der er mest sårbare over for stigninger i energipriserne, med 0,1 % af BNP. Dette omfatter også de lavere omkostninger ved at yde midlertidig beskyttelse til fordrevne personer fra Ukraine (med 0,1 % af BNP). Alt i alt er den forventede vækst i nationalt finansierede primære løbende udgifter i overensstemmelse med Rådets henstilling af 12. juli 2022. Udgifter finansieret med tilskud under faciliteten og andre EU-midler forventes at beløbe sig til 1,6 % af BNP i 2023, mens nationalt finansierede investeringer forventes at yde et kontraktivt bidrag til finanspolitikken på 0,5 procentpoint¹³. Tjekkiet planlægger derfor at finansiere yderligere investeringer gennem faciliteten og andre EU-midler, og landet forventes ikke at fastholde nationalt finansierede investeringer. Tjekkiet planlægger at finansiere offentlige investeringer i den grønne og den digitale omstilling og i energisikkerhed, bl.a. forbedringer af energieffektiviteten i offentlige bygninger eller investeringer i jernbaner og digitale tjenester, som delvis finansieres ved hjælp af faciliteten og andre EU-midler.

¹² Ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 anslås Tjekiets potentielle produktionsvækst på mellemlang sigt (gennemsnit over 10 år), som anvendes til at måle den finanspolitiske kurs, nominelt til 13,3 %.

¹³ Andre nationalt finansierede investeringsudgifter skønnes at indebære et kontraktivt bidrag på 0,1 procentpoint af BNP.

- (22) Ifølge konvergensprogrammet for 2023 forventes det offentlige underskud at falde til 2,9 % af BNP i 2024. Faldet i 2024 afspejler hovedsagelig udfasningen af energistøtteforanstaltninger, der resulterer i lavere subsidier, og en lavere vækst i de sociale betalinger i forhold til væksten i det nominelle BNP. Ifølge konvergensprogrammet for 2023 forventes den offentlige gældskvote at stige til 44,0 % ved udgangen af 2024. På grundlag af de politiske foranstaltninger, der var kendt på skæringsdatoen for prognosen, forventes der ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 et offentligt underskud på 3,0 % af BNP i 2024. Dette er stort set i overensstemmelse med underskuddet ifølge konvergensprogrammet for 2023. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 forventes den offentlige gældskvote at være lavere og udgøre 43,1 % ved udgangen af 2024.
- (23) Ifølge konvergensprogrammet for 2023 skal de fleste energistøtteforanstaltninger udfases i 2024. Kommissionen antager i øjeblikket, at nettoomkostningerne i forbindelse med energistøtteforanstaltninger vil udgøre 0,0 % af BNP i 2024 sammenlignet med 1,3 % af BNP i 2023. Disse skøn er baseret på antagelsen om, at der ikke sker nye stigninger i energipriserne.

- (24) Ifølge forordning (EF) nr. 1466/97 skal der ske en årlig forbedring af den strukturelle budgetsaldo i retning af den mellemfristede budgetmålsætning med 0,5 % af BNP som benchmark¹⁴. Under hensyntagen til den finanspolitiske holdbarhed og behovet for at nedbringe underskuddet til under traktatens referenceværdi på 3 % af BNP vil en forbedring af den strukturelle saldo på mindst 0,5 % af BNP for 2024 være hensigtsmæssig ifølge Kommissionen. For at sikre en sådan forbedring, og i overensstemmelse med Kommissionens metode, bør væksten i de nationalt finansierede primære nettoudgifter¹⁵ i 2024 ikke overstige 6,0 %, som det fremgår af henstillingen. Dette vil også bidrage til at reducere kerneinflationen, som ligger et godt stykke over EU-gennemsnittet, og som kan føre til tab af konkurrenceevne, hvis den varer ved. Samtidig bør de resterende energistøtteforanstaltninger (som Kommissionen i øjeblikket anslår til 1,3 % af BNP i 2023) udfases, såfremt udviklingen på energimarkedet tillader det, og idet der startes med de mindst målrettede foranstaltninger, og de deraf følgende besparelser bør anvendes til at nedbringe det offentlige underskud. Ifølge Kommissionens skøn vil dette føre til en stigning i de primære nettoudgifter under den anbefalede maksimale vækstrate for 2024.
- (25) Under antagelse af en uændret politik vil de nationalt finansierede primære nettoudgifter ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 stige med 3,0 % i 2024, hvilket er under den anbefalede vækstrate.
- (26) Ifølge konvergensprogrammet for 2023 forventes de offentlige investeringer at falde fra 4,9 % af BNP i 2023 til 4,4 % af BNP i 2024. De lavere investeringer afspejler lavere nationalt finansierede investeringer og investeringer, der finansieres af Unionen, med undtagelse af faciliteten.

¹⁴ Ifølge artikel 5 i forordning (EF) nr. 1466/97 kræves også en tilpasning på mere end 0,5 % af BNP for medlemsstater med en offentlig gæld på over 60 % af BNP eller med mere udtalte risici for gældsholdbarheden.

¹⁵ Ved primære nettoudgifter forstås nationalt finansierede udgifter eksklusive diskretionære foranstaltninger på indtægtsiden og renteudgifter samt konjunkturbestemte arbejdsløshedsudgifter.

- (27) Konvergensprogrammet for 2023 udstikker en mellemfristet finanspolitisk kurs frem til 2026. Ifølge konvergensprogrammet for 2023 forventes det offentlige underskud at falde gradvist til 2,4 % af BNP i 2025 og til 2,2 % i 2026. Det offentlige underskud ventes således at falde til under 3 % af BNP i 2024. Ifølge konvergensprogrammet for 2023 ventes den offentlige gældskvotende at stige fra 44,0 % ved udgangen af 2024 til 45,0 % ved udgangen af 2026.
- (28) Tjekket står på mellemlang og lang sigt over for risici med hensyn til den finanspolitiske holdbarhed. En række finanspolitiske foranstaltninger med permanente virkninger, der er truffet i de seneste tre år, herunder en nedsættelse af det personlige indkomstskattegrundlag og en række indeksreguleringer af udgifter til social sikring ud over det lovbestemte minimum, har ført til en forværring af den strukturelle saldo. Der er yderligere et pres på den finanspolitiske holdbarhed på mellemlang til lang sigt på grund af stigende omkostninger i forbindelse med befolkningens aldring. En forventet fordobling af ældrekvoten¹⁶ og en fastsættelse af en pensionsaldersgrænse efter 2030 forventes at føre til en stigning i pensionsudgifterne fra 8,8 % af BNP i 2030 til 11,4 % i 2050. Desuden forventes de offentlige udgifter til sundhedspleje og langtidspleje at stige med henholdsvis 0,9 procentpoint og 1,7 procentpoint af BNP frem til 2070 som følge af den aldrende befolkning. Mulige foranstaltninger med henblik på den finanspolitiske holdbarhed på lang sigt omfatter tilpasning af pensionsalderen i overensstemmelse med stigningen i den forventede levetid, tilvejebringelse af incitamenter til at øge erhvervsfrekvensen for ældre, begrænsning af førtidspensionering, tilpasning af indeksreguleringen af pensioner og forøgelse af udbuddet af arbejdskraft for at sikre højere indtægter til pensionssystemet.

¹⁶ Ifølge Kommissionens rapport om befolkningens aldring 2021 udsendt i maj 2021.

- (29) I overensstemmelse med artikel 19, stk. 3, litra b), i forordning (EU) 2021/241 og kriterium 2.2 i bilag V til nævnte forordning indeholder genopretnings- og resiliensplanen et omfattende sæt gensidigt forstærkende reformer og investeringer, som skal gennemføres senest i 2026. Tjekkiet er i gang med at gennemføre sin genopretnings- og resiliensplan, dog med risiko for en vis forsinkelse. Tjekkiet indgav én betalingsanmodning svarende til 37 milepæle og mål i genopretnings- og resiliensplanen, hvilket resulterede i en samlet udbetaling på ca. 928 mio. EUR. Der er behov for yderligere forbedringer af den administrative kapacitet og prioritering af de vigtigste reformer og investeringer for at sikre en rettidig gennemførelse af planen. Planen forventes at blive revideret i 2023 med tillæg for at dække det nye REPowerEU-kapitel og tage højde for stigningen i ikke-tilbagebetalingspligtig støtte. I overensstemmelse med artikel 14, stk. 6, i forordning (EU) 2021/241 tilkendegav Tjekkiet den 30. marts 2023, at det havde til hensigt at anmode om op til 11 mia. EUR i form af yderligere lånestøtte under faciliteten. Den hurtige medtagelse af det nye REPowerEU-kapitel i genopretnings- og resiliensplanen vil gøre det muligt at finansiere yderligere reformer og investeringer til støtte for Tjekiets strategiske mål på energiområdet og inden for den grønne omstilling. Det er fortsat vigtigt systematisk og på en effektiv måde at inddrage lokale og regionale myndigheder, arbejdsmarkedets parter og andre relevante interessenter for at sikre en vellykket gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen samt af andre økonomipolitiske og beskæftigelsespolitiske tiltag, der går ud over denne plan, og således sikre et bredt ejerskab til den overordnede politiske dagsorden.
- (30) Kommissionen godkendte alle Tjekiets programmeringsdokumenter vedrørende samhørighedspolitikken i 2022. En hurtig gennemførelse af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken i komplementaritet og synergi med genopretnings- og resiliensplanen, herunder REPowerEU-kapitlet, er afgørende for at opnå den grønne og den digitale omstilling og øge den økonomiske og sociale modstandsdygtighed samt for at sikre en afbalanceret territorial udvikling i Tjekkiet.
- (31) Foruden de økonomiske og sociale udfordringer, som genopretnings- og resiliensplanen og programmerne vedrørende samhørighedspolitikken adresserer, står Tjekkiet også over for en række andre udfordringer, der knytter sig til boligmarkedet, energipolitikken og den grønne omstilling.

(32) For så vidt angår boliger til overkommelige priser har Tjekkiet ligget blandt de dårligst placerede i Unionen de seneste fem år, med store forskelle fra region til region. Den høje vækst i boligpriserne har gjort det vanskeligt for mellemindkomstgrupper at købe fast ejendom. Det har drevet efterspørgslen efter lejeboliger, som derigennem er blevet dyrere. Desuden kan den begrænsede sociale boligmasse ikke dække efterspørgslen blandt alle lavindkomsthusholdninger og sårbare husholdninger (den tegnede sig for 0,4 % af den samlede boligmasse i 2020 mod 7-8 % i gennemsnit i Unionen¹⁷), og de eksisterende boligtilskud udnyttes ikke fuldt ud, til dels på grund af den administrative byrde, stigmatisering og manglende kendskab til dem. Som følge heraf har antallet af familier med boligbehov været stigende i de seneste år, hvilket medfører øgede omkostninger for det offentlige budget og sundhedssystemet. Covid-19-pandemien og tilstrømningen af mennesker på flugt fra krigen i Ukraine har yderligere forværret disse allerede eksisterende udfordringer. Midler under samhørighedspolitikken er fortsat en vigtig kilde til pilotprojekter og finansiering af investeringer i socialt boligbyggeri og bidrager dermed til social beskyttelse og inklusion. Der er dog behov for andre finansieringskilder, hvis situationen skal forbedres betydeligt. Tjekkiet mangler lovgivning om og en omfattende ramme for socialt boligbyggeri, hvilket gør det vanskeligt at koordinere den fragmenterede boligpolitik og fastlægge ansvarsområder blandt nationale og regionale organer. Stabil og bæredygtig finansiering fra nationale kilder vil sammen med vedtagelsen af incitamentter til leje- og andelsboliger være med til at øge udbuddet af økonomisk overkommelige boliger og sikre kontinuitet og opskalering af sådanne bestræbelser. Det vil være afgørende med en effektiv koordinering for at øge boligudbuddet, sikre genopbygning og renovering af eksisterende boliger og udnytte ledige boliger.

¹⁷ Affordable Housing Database fra Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD), <http://oe.cd/ahd>.

- (33) Siden begyndelsen af den russiske invasion af Ukraine har Tjekkiet reageret på sin store afhængighed af import af fossile brændstoffer fra Rusland ved at diversificere sine gasforsyninger. Tjekkiet er f.eks. gået fra at være fuldstændig afhængigt af russiske gasforsyninger til primært at anvende diversificerede gasforsyninger fra Norge og import af flydende naturgas (LNG). Landet har imidlertid ikke oplevet et fald i forbruget af fossile brændstoffer, hvilket har medført en høj risiko for forsyningsafbrydelser og prisstigninger med store negative virkninger for husholdningerne og erhvervslivet. Tjekkiets forbrug af naturgas faldt med 17 % i perioden august 2022-marts 2023 sammenlignet med det gennemsnitlige gasforbrug i samme periode i de foregående 5 år, hvilket ligger over reduktionsmålet på 15 %. Tjekkiet kan fortsætte bestræbelserne på midlertidigt at reducere efterspørgslen efter gas indtil den 31. marts 2024 i henhold til Rådets forordning (EU) 2022/1369¹⁸.
- (34) Udbredelsen af vedvarende energi i Tjekkiet er hovedsagelig blevet vanskeliggjort af lovgivningsmæssige begrænsninger, tilladelsesprocedurer og begrænset distributionskapacitet. Tjekkiet har gjort fremskridt med hensyn til at håndtere en række reguleringsmæssige udfordringer såsom at afskaffe behovet for en licens til at producere elektricitet og en byggetilladelse til mindre solcelleanlæg (op til 50 kWp) og foretage lovændringer for at lette installationen. Der er imidlertid behov for en yderligere indsats for at styrke energifællesskaber og VE-egenforbrugere, indføre en one-stop-shop for vedvarende energi og udpege særligt egnede områder for at fremme udbredelsen af vedvarende energi ved at tilskynde til netudvidelse, fleksibilitet i elsystemet (f.eks. prisfleksibelt elforbrug eller lagring), installation af små systemer og intelligent måling. De lovgivningsmæssige reformer af nettene bør modsvares af investeringer i udvidelse af netkapaciteten, incitamenter til fleksibilitet og udbredelse af vedvarende energi. Desuden har Tjekkiet et solidt industrimæssigt potentiale til fremstilling af grøn teknologi og kan fremskynde investeringerne i udvikling og opskalering af klimavenlige løsninger og dekarboniseringsløsninger med henblik på at opnå nettonulemissioner senest i 2050.

¹⁸ Rådets forordning (EU) 2022/1369 af 5. august 2022 om koordinerede foranstaltninger til reduktion af efterspørgslen efter gas (EUT L 206 af 8.8.2022, s. 1).

- (35) Stigningen i energipriserne som følge af den russiske angrebskrig mod Ukraine har understreget behovet for at forbedre energieffektiviteten i den tjekkiske bygningsmasse og bekæmpe energifattigdom. Tjekkiet har reageret ved at iværksætte programmer for beboelsejendomme og hjælpe ældre mennesker og lavindkomsthusholdninger. Der er dog behov for en større indsats for at forbedre energieffektiviteten ved at gøre den mere tilgængelig. Dette er muligt ved at lette den administrative adgang til subsidier for både husholdninger og erhvervslivet, herunder ved at opbygge kapacitet og færdigheder i de offentlige myndigheder. Der er også behov for oplysningskampagner og særlige landsdækkende rådgivningstjenester for at sikre, at befolkningen er bevidst om behovet for og fordelene ved at reducere energiforbruget, og hjælpe enkeltpersoner og erhvervslivet med let at få adgang til subsidier. Desuden skal Tjekkiet fremskynde opkvalificeringen og omskolingen af arbejdstagere, der i øjeblikket mangler de færdigheder, der er nødvendige for bygningsrenoveringer.
- (36) En mindskelse af Tjekiets eksponering for fossile brændstoffer kan også opnås ved at skifte til nulemissionsjernbaner og andre former for nulemissionsmobilitet. Udbredelsen af nulemissionskøretøjer og fremsynet højkapacitetsopladnings- og optankningsinfrastruktur har imidlertid været mangelfuld. På det lovgivningsmæssige område bør revisionen af den nationale handlingsplan for ren mobilitet og de dertil knyttede lovgivningsmæssige ændringer være et udgangspunkt for at skabe grundforudsætninger for og fjerne hindringer for omstillingen til nulemissionsmobilitet.

- (37) Mangel på arbejdskraft og færdigheder i sektorer og erhverv, der er væsentlige for den grønne omstilling, herunder fremstilling, udbredelse og vedligeholdelse af nettonul teknologier, skaber flaskehalse i omstillingen til en nettonul økonomi. Uddannelsessystemer af høj kvalitet, der reagerer på ændrede behov på arbejdsmarkedet, samt målrettede opkvalificerings- og omskolingsforanstaltninger er afgørende for at afhjælpe manglen på kvalificeret arbejdskraft og fremme inklusion og omfordeling af arbejdskraft. For at frigøre det uudnyttede arbejdskraftudbud er det nødvendigt, at disse foranstaltninger er tilgængelige, navnlig for enkeltpersoner og i de sektorer og regioner, der er mest berørt af den grønne omstilling. I 2022 blev der rapporteret om mangel på arbejdskraft i Tjekkiet for syv erhverv, som kræver specifikke færdigheder relateret til den grønne omstilling (f.eks. blikkenslagere, rørinstallatører, elektrikere og elektromekanikere)¹⁹.
- (38) Rådet har på baggrund af Kommissionens vurdering gennemgået konvergensprogrammet for 2023, og dets udtalelse²⁰ afspejles i henstilling 1,

¹⁹ Baseret på Det Europæiske Arbejdsformidlingsnets (Eures) rapport om mangel på og overskud af arbejdskraft 2022 udarbejdet af Den Europæiske Arbejdsmarkedsmyndighed, dvs. data indsendt af de nationale koordineringsbureauer i Euresnettet. Kravene til færdigheder og viden er bygget på den europæiske taksonomi for færdigheder, kompetencer, kvalifikationer og erhverv (ESCO) med henblik på den grønne omstilling. Eksemplerne er analyseret på grundlag af andelen af ESCO-færdigheder med henblik på den grønne omstilling i relevante sektorer. Dataene er ikke sammenlignelige på tværs af landene og dækker en bred vifte af sektorer.

²⁰ I henhold til artikel 9, stk. 2, i Rådets forordning (EF) nr. 1466/97.

HENSTILLER, at Tjekkiet i 2023 og 2024 træffer foranstaltninger med henblik på at:

1. afvikle de gældende energistøttenødforanstaltninger hurtigst muligt i 2023 og 2024 og bruge de deraf følgende besparelser til at nedbringe det offentlige underskud; hvis nye stigninger i energipriserne nødvendiggør nye eller fortsatte støtteforanstaltninger, sikre, at sådanne støtteforanstaltninger er rettet mod at beskytte sårbare husholdninger og virksomheder, er finanspolitisk overkommelige og opretholder incitamentet til energibesparelser;

sikre en forsigtig finanspolitik, navnlig ved at begrænse den nominelle stigning i nationalt finansierede primære nettoudgifter i 2024 til højst 6,0 %²¹;

bevare nationalt finansierede offentlige investeringer og sikre en effektiv udnyttelse af tilskud under faciliteten og af andre EU-midler, navnlig for at fremme den grønne og den digitale omstilling;

fortsætte med at følge en mellemsigtet finanspolitisk strategi i perioden efter 2024 med gradvis og holdbar konsolidering kombineret med investeringer og reformer, der skaber større bæredygtig vækst, med henblik på at opnå en forsvarlig budgetstilling på mellemlang sigt;

træffe foranstaltninger til at sikre den finanspolitiske holdbarhed på lang sigt, herunder pensionssystemets holdbarhed

2. fremskynde gennemførelsen af landets genopretnings- og resiliensplan, blandt andet ved at sikre passende administrativ kapacitet, og hurtigt færdigbehandle tillægget hertil, herunder REPowerEU-kapitlet, med henblik på snarest muligt at påbegynde gennemførelsen heraf; gå videre med en hurtig gennemførelse af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken i tæt komplementaritet og synergi med genopretnings- og resiliensplanen
3. styrke udbuddet af almene og økonomisk overkommelige boliger, herunder ved at vedtage en specifik lovgivningsmæssig ramme, forbedre koordineringen mellem forskellige offentlige organer og tilskynde til opførelse af nye boligbyggerier samt renovering af eksisterende boliger

²¹ Dette skønnes at svare til en årlig forbedring af den strukturelle budgetsaldo på mindst 0,5 % af BNP i 2024 som beskrevet i betragtning 24.

4. mindske afhængigheden af fossile brændstoffer; øge udbredelsen af vedvarende energi med yderligere investeringer i elnet og direkte udbredelse af vedvarende energikapacitet; strømlinje tilladelsesprocedurerne for vedvarende energi og gøre nettet egnet til vedvarende energi gennem yderligere reformer, fjerne restriktioner for vedvarende energikilder i lille skala og oprette en one-stop-shop, øge netfleksibiliteten og skabe gunstige betingelser for energifællesskaber; øge energieffektiviteten i fjernvarmesystemer og i bygningsmassen ved at tilskynde til gennemgribende renoveringer og vedvarende varmekilder, lette den administrative adgang til subsidier for både husholdninger og erhvervslivet samt opbygge kapacitet og forbedre færdighederne hos offentlige myndigheder; fremme udbredelsen af nulemissionskøretøjer og øge tilgængeligheden af højkapacitetsopladnings- og optankningsinfrastruktur gennem nye reformer for at skabe gunstige betingelser for udbredelsen af køretøjer og infrastruktur og fjerne eksisterende hindringer herfor; intensivere den politiske indsats med henblik på at tilvejebringe og erhverve de færdigheder og kompetencer, der er nødvendige for den grønne omstilling.

Udfærdiget i Bruxelles, den ...

På Rådets vegne

Formand
